

2021-04-13
Moa Åhnberg
+4641362084
Moa.Ahnberg@eslov.se

Eslövs kommuns synpunkter på Regionplan för Skåne 2022-2040 – samrådshandling

Region Skåne önskar särskilt synpunkter på huruvida förslaget till regionplan och regionplaneprocess uppfyller det behov och syfte som planen avser (vilket finns beskrivet nedan) samt gärna inspel rörande följande punkter:

- Flerkärnighetens roll som utgångspunkt för fysisk planering i Skåne. Inklusiv beskrivningen av Ortsstruktur och tillväxtmotorer, regionala- och lokala kärnor, med särskilt fokus på roller och viktiga utvecklingsfrågor.
- Relevansen av planeringsstrategier och planeringsprinciper för Skånes hållbara utveckling samt hur de kan utvecklas för att bättre utgöra ett stöd till kommunerna.
- Kartornas detaljeringsgrad och regionala eller mellankommunala relevans. Behov av ytterligare kartor eller förslag till hur befintliga kan utvecklas för att utgöra ett stöd.
- Trender, utmaningar och omvärld, med särskilt fokus på hur väl beskrivningar fångar in den egna kommunens delregionala sammanhang, förutsättningar och utmaningar. Behov av utveckling för att bättre fånga in varierande förutsättningar inom olika delar av Skåne.

Eslövs kommun har i sitt yttrande lagt särskilt fokus på den punkt som handlar om flerkärnighetens roll som utgångspunkt för fysisk planering i Skåne samt ett övergripande resonemang om regionplanens syfte och funktion. Övriga punkter kommenteras dock också.

Sammanfattning av Eslöv kommuns synpunkter

Eslövs kommun anser att ambitionen med utveckla ett regionalt perspektiv på den fysiska planeringen är god. Det finns många frågor som sträcker sig utanför den egna kommungränsen. Men regionplanen behöver tydligare definiera såväl syfte och målgrupp som problemformulering. Utan ett klagörande gällande dessa delar är det svårt att avgöra om planens innehåll och upplägg är relevant. Hur till exempel planeringsstrategier är utformade eller vad en struktur- eller markanvändningskarta visar beror på vem den riktar sig till.

Vidare efterlyser Eslövs kommun en fortsatt diskussion om utvecklingen av Skånes flerkärniga ortstruktur. Regionplanen behöver tydligare belysa följande aspekter:

- Varför är den flerkärniga strukturen viktig att arbeta med och vilket sätt är det mest gynnsamma att göra detta på?
- Beskriver den flerkärniga ortstrukturen ett nuläge eller Skånes utveckling i ett långsiktigt perspektiv?
- Region Skåne behöver tydligare beskriva hur ortshierarkin med tillväxtmotorer samt regionala och lokala kärnor är tänkt att användas och vilka effekter det får för de fysiska strukturerna i alla Skånes 33 kommuner.
- MittSkåne behöver synas mer i regionplanen och Eslövs viktiga roll i denna geografi behöver tydliggöras.

Bakgrund

Region Skåne har sedan 2019 i uppdrag att ta fram en regionplan för Skåne utifrån ett nytt uppdrag i 7 kap. plan- och bygglag (2010:900). Region Skåne skriver att regionplanen ska utgöra underlag för fortsatt dialog kring Skånes utveckling med fokus på fysisk planering. Syftet är att den ska vara ett stöd för den fysiska planeringen i de skånska kommunerna vad gäller de mellankommunala och regionala planeringsfrågorna samt bidra till att skapa ett sömlöst Skåne för invånarna. Regionplanen är det fysiska uttrycket av den regionala utvecklingsstrategin Det öppna Skåne 2030.

Regionplanen består av fem delar: mål och förutsättningar, utvecklingsinriktning (vilket beskrivs som planens kärna), tematiska fördjupningar, genomförande och uppföljning samt konsekvensbedömning.

Regionplanens målgrupper och funktion

Det övergripande syftet med regionplanen finns beskrivet ovan. Till det tillkommer i planhandlingen flera olika formuleringar om vad planen ska innehålla eller bidra till. Den ska fungera som kunskapsunderlag, bidra till dialog, koppla ihop regionalt utvecklingsarbete med kommunal översiktlig planering, lösa ut frågor av regional och mellankommunal karaktär, öka samarbetet mellan olika aktörer i Skåne samt agera kring gemensamma intressen.

Eslövs kommun menar att ambitionen med att utveckla ett regionalt perspektiv på den fysiska planeringen är god. Det finns många frågor som sträcker sig utanför den egna kommungränsen, men att det finns ett flertal målgrupper och många olika syften för regionplanen gör att den blir otydlig för läsaren. Eslövs kommun efterlyser en tydligare bild av vad planen ska användas till. Utan en sådan är det svårt att avgöra om planens innehåll och upplägg är relevant. Hur till exempel planeringsstrategier är utformade eller vad en struktur- eller markanvändningskarta visar beror på vem den riktar sig till.

Trender och utmaningar

Eslövs kommun uppskattar att Region Skåne i arbetet med regionplanen tar utgångspunkt i aktuella trender och utmaningar. Dock hade resonemangen behövt utvecklas för att de ska fungera som relevanta premisser för planen.

I flera av avsnittet blandas begreppen ihop. I framförallt avsnittet om trender saknas relevant fakta om effekterna av den pågående utvecklingen och det är istället förslag på lösningar som beskrivs (konkreta kommentarer listas i slutet av yttrandet). Texterna om utmaningarna behöver formuleras skarpare för tydliggöra vad det är som regionplanen faktiskt ska bidra till att lösa. Vilka är de regionala utmaningarna för den fysiska planeringen? Eslövs kommun hade gärna sett en bearbetning av dessa delar i planen för att de bättre ska fungera som utgångspunkter.

Det är inte möjligt att i denna första regionplan ha svar på alla utmaningar som den fysiska planeringen behöver hantera, men Eslövs kommun anser att det är viktigt att belysa dem samt att sätta grunder för hur en process för det vidare arbetet kan se ut.

Regionplanen har en tidshorisont som sträcker sig till 2040 (med utblick mot 2050). Planen måste därför vara framåtsyftande och inte i stor utsträckning som nu är fallet, bekräfta ett nuläge. Eslövs kommun ser det som angeläget att det gemensamma arbetet inte endast berör processfrågor eller övergripande strukturer, utan att kommunerna även är delaktiga de faktiska sakfrågorna och att de sätts i ett helhetsperspektiv. Exempel på frågor som Eslövs kommun ser som viktiga att lösa är gods och logistik samt mark för verksamheter.

Planeringsstrategier

Regionplanen består av sex planeringsstrategier. De är en utveckling av de resonemang som fanns med i Strategier för Det flerkärniga Skåne (2013). Eslövs kommun ser positivt på utvecklingen av strategierna. Till exempel finns tydligare skrivningar om kopplingen mellan tätorter och landsbygd samt ett resonemang om gröna och blå värden.

Dock är det mycket som ska täckas in i planeringsstrategierna. Det finns ingen prioritering och Region Skåne lyfter heller inte eventuella konflikter mellan strategierna. Detta gör att det inte är tydligt hur de ska användas. Eslövs kommun ser detta som en effekt av att planen saknar ett tydligt syfte.

Flerkärnig ortstruktur

Den flerkärniga ortstrukturen är en viktig utgångspunkt för regionplanen. Den sätter grunden för planens utvecklingsinriktning och även för de tematiska fördjupningarna.

Region Skåne har, inom arbetet med Strukturbild för Skåne, under många år utvecklat resonemang kring och fakta om Skånes flerkärniga ortstruktur och regionplanen bygger mycket på det arbetet. Även om detta är något som pågått under en lång tid menar Eslövs kommun att det finns ett behov av att återigen tydligt förklara och motivera vad syftet är med att utveckla flerkärnigheten. Varför är den viktig för Skånes utveckling? En utgångspunkt som Eslövs kommun gärna hade sett som motiv är att det ger

en möjlighet att skapa en utveckling i Skåne som är hållbar ur ett ekonomiskt, ett miljömässigt och ett socialt perspektiv.

Den ortstruktur som regionplanen presenterar är, likt planeringsprinciperna, en utveckling av den som fanns med i Strategier för Det flerkärniga Skåne. Till de kategorier av orter som fanns med då har det tillkommit en nivå, lokala kärnor, vilka består av kommunhuvudorter. Dessutom pekas Malmö och Lund ut som tillväxtmotorer av nationell betydelse. Eslövs kommun ser positivt på att den viktiga roll Malmö och Lund har på nationell nivå lyfts fram i regionplanen. En problematik med ortskategoriseringen och strukturkartan är att det inte är tydligt gällande vad som är nuläge och vad som är en önskad utveckling. Eslövs kommun menar att detta behöver tydliggöras i regionplanen.

Ytterligare en svaghet med den struktur som presenteras är att MittSkåne inte är synligt. Det finns många delregionala samarbeten och kopplingar i denna geografi. Invånarna rör sig över kommungränserna i sin vardag. Som exempel på en effekt av att regionplanen inte ser MittSkåne är att den viktiga kollektivtrafikkopplingen mellan Eslöv och Hörby inte finns med som ett stråk av delregional betydelse.

För Eslövs kommun är det angeläget att detta perspektiv lyfts in i planen och att Eslövs roll synliggörs. I Eslövs tätort finns funktioner som är viktiga i ett regionalt perspektiv. Gymnasiet, Carl Engström-skolan, har ett upptagningsområde som sträcker sig över kommungränsen och det finns också flera YH-utbildningar. Näringslivet är differentierat och närmare 10 000 personer arbetar i kommunen. Särskilt värt att nämna i ett regionalt sammanhang är de privata aktörer som bedriver specialistsjukvård samt de livsmedelsföretag som är verksamma i tätorten. Eslöv är en viktig del i visionen om att Skåne ska vara en livsmedelsregion.

Vidare är Eslöv en delregional nod för kollektivtrafik med kopplingar för såväl tåg som buss. Inom kommungränsen finns fyra stationsorter. Pendlingen är förhållandevis stor både till och från orten, även om det i dagsläget är fler som pendlar från Eslöv än till. Eslövs kommun vill föra en vidare dialog med Region Skåne om tätortens roll i den flerkärniga ortstrukturen.

I regionplanen lyfts åtta kommuner fram som regionala kärnor alternativt tillväxtmotorer. Dessutom beskriver planen ytterligare en potentiell regional

kärna. För dessa orter finns beskrivande texter med motiveringar om varför orten i fråga har en regional betydelse. Eslövs kommun vill i detta sammanhang betona vikten av att de regionala kärnorna och tillväxtmotorerna i sin översiktliga planering tar hänsyn till och synliggöra behov och nyttor för andra kommuner. Detta är en stor utmaning som inte kan lösas i en regionplan, men behovet behöver lyftas fram.

Gällande den tillkommande ortskategorin, lokala kärnor, ser Eslövs kommun inte att den i sin nuvarande form fyller en funktion i regionplanen. Om nivån med lokala kärnor ska vara med behöver den utvecklas. I nuläget har alla kommunhuvudorter pekats ut som lokala kärnor, men det finns ingen riktig analys av dem. Beskrivningarna måste vara mer nyanserade och kan inte vara samma för alla lokala kärnor. De delregionala förutsättningarna ser olika ut och det påverkar vad en sådan ort måste ha för funktioner. Dessutom kan det i en kommun finnas andra orter som är viktiga (till exempel stationsorter) som inte blir synliggjorda.

Ett annat sätt att resonera är att eftersom kommunhuvudorter redan idag har den funktion som beskrivs i planen, finns det egentligen ingen poäng med att peka ut dem som lokala kärnor. Istället kan det vara en styrka att hålla sig på den regionala nivån och inte precisera för detaljerade funktioner på kommunal nivå.

Att vara utpekad som kärna i den regionala planen är egentligen inte det mest relevanta för en kommun. Det som är viktigt är hur regionplanen och strukturkartan används i den vidare planeringen och prioriteringen. Framförallt blir det viktig inom sakområden där en kommun är beroende av regionala aktörer för att kunna skapa förutsättningar för en hållbar fysisk struktur. Det tydligaste exemplet är transportinfrastruktur och kollektivtrafik.

Om det till exempel i regionplanen står att det är viktigt att knyta en regional kärna till andra regionala kärnor, tillväxtmotorer, lokala kärnor och omland så kan inte Region Skåne i så stor utsträckning som nu är fallet, fokusera på kopplingar och stråk mellan regionala kärnor och tillväxtmotorer, eftersom Region Skåne även har en viktig roll i genomförandet av övriga kopplingar. En cykelväg mellan två orter är (även om dessa inte är utpekade i ett regionalt dokument) en regional fråga eftersom det inte är möjligt för kommunen (eller kommunerna om den går

över en kommungräns) att genomföra den själv. En kommun har ansvar att göra sin del i planeringen för att skapa en hållbar fysisk planering och många frågor äger den kommunala nivån, men inte alla. Eslövs kommun ser att regionplanen på ett tydligt sätt måste lyfta detta perspektiv.

Konkreta synpunkter på regionplanens olika delar (som inte behandlats ovan)

Mål och förutsättningar

Trender och utmaningar

- Trenden om globalisering beskriver endast en begränsad del av dess effekter. En mer nyanserad och heltäckande beskrivning hade på ett bättre sätt kunna visa vilken betydelse globaliseringen har för Skåne och i nästa steg vilka utmaningar som då behöver hanteras i ett 2040-perspektiv.
- Region Skåne beskriver klimatförändringar som vår tids största utmaning med ändrade nederbördsmönster, ökade temperaturer och fler väderhändelser samt förlust av ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Även i beskrivningen av denna trend hade det behövts en mer utförlig text. Vad är effekten av förändringarna och hur ska de hanteras?
- Förlusten av biologisk mångfald tas upp både som en del i trendbeskrivning om klimatförändringar samt i de listade utmaningarna. Det är dock en så viktigt fråga, som inte bara har att göra med klimatförändringar, att den hade behövt få en egen trendbeskrivning.
- Utmaningarna är sig bra beskrivningar av frågor som den fysiska planeringen behöver hantera. Men de är övergripande och det är svårt att utifrån dem få en bild av mer konkreta lösningar. De hanterar heller inte de målkonflikter som finns.

Mål, planer och program

- Agenda 2030 och FN:s 17 hållbarhetsmål beskrivs som en utgångspunkt för regionplanen. Detta är positivt, men Eslövs kommun saknar Agenda 2030:s demokratiperspektiv i planförslaget. Vilken effekt har det för den fysiska planeringen?

Utvecklingsinriktning

Strukturkarta

- Det är positivt att strukturkartan visar den blågröna infrastrukturen. Bilden är av förståeliga skäl schematisk, men det gör den svår att använda. Det som beskrivs som ”prioriterade gröna samband som behövs för att binda samman områdena” är inte förankrade i den verkliga geografin och är inte realistiska för Eslövs kommun att arbeta med.
- Eslövs kommun uppskattar att kopplingen mellan Eslöv och Hörby finns med som ett ”viktigt transportinfrastrukturstråk” i strukturkartan och vill betona vikten av att det även ska vara utpekade i den tematiska karta som visar viktiga kollektivtrafikstråk.
- I strukturkartan finns både hamnar och viktiga farleder för gods- och persontrafik utpekade. Här hade det varit intressant att föra ett resonemang om flera av hamnarna i Skåne skulle kunna vara sammankopplade sjövägen för att minska trycket på vägar och järnvägar.

Tematiska fördjupningar

Bebyggelseutveckling

- Det är positivt att regionplanen lyfter fram vikten av att planera i kollektivtrafiknära lägen. Dock behöver det finnas mer samarbete mellan kommun och region gällande kompletterande kopplingar till och från dessa till för att strukturen ska fungera som helhet.
- Klimatanpassning lyfts som en viktig aspekt i planeringen, vilket är viktigt. Men beskrivningarna i text och planeringsprinciper blir dock för snäva. Det behöver finnas ett bredare angreppssätt där klimatanpassning inte bara ska beaktas i varje enskilt område utan som en grund för mer övergripande strukturer.
- Avsnittet om näringslivet i Skåne är kort. Här efterlyser Eslövs kommun ett mer utvecklat resonemang om vilka behov näringslivet har i ett längre tidsperspektiv. Vilken typ av verksamhetsområden är det en kommun ska tillhandahålla år 2040 och framåt? För att kunna tillgodose behovet av mark för verksamheter och samtidigt i så liten utsträckning som möjligt ta tidigare oexploaterad mark i anspråk skulle en planeringsprincip inom detta område kunna fokusera på att utforska möjligheten att förtäta befintliga verksamhetsområden.

Transporter:

- Transportinfrastrukturen behöver i större utsträckning, än vad som görs i regionplanen, beskriva en helhetsbild. Flera stora infrastrukturobjekt diskuteras/planeras i Skåne alternativt i Skånes omland. Dessa kan inte ses var för sig, utan måste diskuteras som en helhet tillsammans med berörda kommuner.
- Effekterna av den kommande Fehmarn Bältförbindelsen borde få större utrymme i regionplanen. Långt mer än anslutningarna mellan Danmark och Sverige påverkas av kommande förbindelsen. Hur ser trafikströmmarna ut år 2040?
- Regionplanen beskriver att kollektivtrafiken är ett verktyg för att binda samman Skåne och nå målbilden i den regionala utvecklingsstrategin. Eslövs kommun delar denna bild och ser därför att både texter och planeringsprinciper behöver utvecklas för att kollektivtrafiken ska kunna fungera som detta viktiga verktyg. Behov som Eslövs kommun ser är exempelvis bättre kopplingar till/från stationsorter och regionbusshållplatser. Även förutsättningar för trafikförsörjning på landsbygden behöver belysas och problematiseras. Ur ett Eslövs perspektiv är välfungerande kopplingar från Eslöv till både Kävlinge och Hörby viktiga. Eslöv-Hörby borde pekas ut som ett viktigt delregionalt stråk för kollektivtrafiken.

Blågrön infrastruktur

- Det är positivt att regionplanen inkluderar ett avsnitt om blågröna strukturer, men kartan och texterna ger inte något riktigt stöd i den kommunala planeringen. Det är viktigt att de strukturer som är utpekade hänger samman inte bara i teori, utan att det faktiskt finns möjlighet att arbeta med dem. Det är i detta sammanhang angeläget att det finns ett relevant underlag att utgå ifrån. Den rapport som regionplanen tar utgångspunkt är nästan tio år gammal och förändringar har skett sedan dess.
- Eslövs kommun uppskattar att problemet med minskad biologisk mångfald betonas i planhandlingen.
- Ett resonemang om vikten av tysta områden i Skåne saknas i regionplanen.

- I avsnittet finns resonemang om nationella och regionala leder för cykling och vandring. En av planeringsprinciperna är ”Synliggör och ta hänsyn till de nationella och regionala lederna för cykling och vandring i den kommunala fysiska planeringen. När en led pekats ut och fastställts är det viktigt att den tas med i relevanta planer och strategier för att få genomslag.” I detta sammanhang vill Eslövs kommun poängtera vikten av att det inte endast är i den kommunala planeringen objekten och stråken är viktiga att lyfta. De måste även synliggöras i den regionala planeringen.
- I avsnittet ”Vatten i landskapet” står att ”Region Skåne behöver utveckla sin roll och vara ett stöd i mellankommunala frågor avseende vatten.” Här hade Eslövs kommun gärna sett ett utvecklat resonemang om vilken roll och vilken typ av stöd som Region Skåne ser att det finns ett behov av. I dagsläget finns redan andra aktörer inom sakområdet.

Mark- och vattenanvändningskarta

- Syftet med mark- och vattenanvändningskartan behöver vara tydligare. Hur ska en kommun använda den? Det är också viktigt att tydliggöra hur urvalet gjorts gällande de funktioner som är med. Hur visar den förändringar i mark- och vattenanvändningen år 2040 jämfört med idag?

Genomförande och uppföljning

- Region Skåne listar forum och planer/strategier som är en del i genomförandet av regionplanen. I det fortsatta arbetet hade det varit intressant utveckla resonemangen om på vilket sätt dessa ska användas.
- Att i uppföljningen utgå från den regionala utvecklingsstrategin och uppföljning ”Hur har det gått i Skåne” är en rimlig utgångspunkt eftersom det redan finns etablerade indikatorer och möjlighet till jämförelse över tid. Dock kan det vara svårt att tydliggöra vilken skillnad som regionplanen faktiskt ger.